

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/2147
Toplantı Tarihi/Sayısı : 03.02.2025/55
Karar Numarası : 2025/9
Başvuran : A.F.A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Kütahya T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, Açık Ceza İnfaz Kurumuna ayrılma talebine ilişkin başvurularının ilgili mercilere gönderilmediği, talebinin neden kabul edilmediğine ilişkin bilgilendirilmediği, İnfaz Hâkimliğine yazdığı dilekçelerin çıkış numaralarının tarafına verilmediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

- a. Halen Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulduğunu,
- b. Açık Ceza İnfaz Kurumuna ayrılmayı hak ettiği halde bu hakkının kullandırılmadığını,
- c. İnfaz Hâkimliğine talebini ileten bir dilekçe yazdığını ancak dilekçeye ait çıkış numarasının kendisine verilmediğini,

ç. Talebine ilişkin olarak Kurum İdaresi tarafından kendisine herhangi bir yazılı belge verilmediğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Kütahya T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

- a. Başvuranın 2/10/2024 tarihinde Açık Ceza Kurumuna ayrılmak için İnfaz Hâkimliğine dilekçe yazdığı,
- b. 3/10/2024 tarihinde İnfaz Hâkimliğince, başvuranın durumu değerlendirilmek üzere dilekçesinin Kuruma gönderildiği,

c. Başvuranın talebi hakkında yapılan değerlendirme sonucunda, başvuranın 31/7/2023 tarihinden sonra kesinleşmiş cezası olması nedeniyle Açık Ceza İnfaz Kurumuna ayrılma şartlarını taşımadığının değerlendirildiği ve ilgili belgenin 9/10/2024 tarihinde başvurana tebliğ edildiği belirtilmiştir.

4. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle; 5275 sayılı Kanun'un geçici 10'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası gereğince Açık Ceza İnfaz Kurumuna nakil hakkının bulunduğu, Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunan hükümlülere ilgili Kanun'un farklı şekilde uygulandığı ve bu şekilde mahpuslar arasındaki eşitlik ilkesinin bozulduğu belirtilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz..."

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. TİHEK, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) uyarınca ulusal önleme mekanizması görevini üstlenmiştir. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesiyle; TİHEK'e İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevini yapmak, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek görevleri verilmiştir. Bu çerçevede OPCAT'in getirdiği yükümlülük gereği ulusal önleme mekanizması görevini üstlenen TİHEK işkence ve kötü muamele yasağının ihlali iddiası içeren başvuruları inceleyebilmektedir.

12. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz."

13. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) "İşkence yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz."

14. Anayasa'nın 17'nci maddesinde herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı güvence altına alınmıştır. Mezkûr maddenin 1'inci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmış, 3'üncü fıkrasında da kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağına, kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza veya muameleye tabi tutulamayacağına yer verilmiştir.

15. Yukarıda belirtilen normlar çerçevesinde işkence ve kötü muamele yasağı, ulusal ve uluslararası insan hakları metinlerinin en temel hükümlerinden biri olup devletin alıkonulmuş kişilere işkence, zalimane, gayriinsani ve küçültücü muamele veya ceza uygulayamayacağını ifade etmektedir.

16. İşkence ve kötü muamele yasağı kapsamında devletin negatif ve pozitif olmak üzere iki çeşit yükümlülüğü bulunmaktadır. Devletin negatif yükümlülüğü bireyleri işkence, insanlık dışı veya aşağılayıcı muameleye ya da cezaya tabi tutmama sorumluluğunu içerirken, devletin pozitif yükümlülüğü hem bireyleri bu tür muamelelerden korumayı hem de etkili bir soruşturma yoluyla sorumluların tespitini ve cezalandırılmasını içermektedir. Bunun için işkence ve kötü muamele teşkil edebilecek fiillerin önlenmesi, bireylerin bu fiillere karşı korunması ve ihlal iddialarıyla ilgili etkin bir başvuru mekanizması oluşturması gerekmektedir.

17. Anayasa ile güvence altına alınmış hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkesin, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkı (etkili başvuru hakkı) bulunmaktadır. Söz konusu hak Anayasa'nın 40'ıncı maddesinde güvence altına alınmıştır. Buna göre bir hakkının ihlal edildiğini öne süren herkese hakkın niteliğine uygun olarak iddialarını inceletebileceği makul, erişilebilir, ihlalin gerçekleşmesini veya sürmesini engellemeye ya da sonuçlarını ortadan kaldırmaya elverişli idari ve yargısal yollara başvuruda bulunabilme imkânı sağlanması gerekir (Anayasa Mahkemesi (AYM), *Yusuf Ahmad Abdelazim Elsayad*, B.No: 2016/5604, 24/5/2018, para. 60).

18. Etkili başvuru hakkının işkence ve kötü muamele yasağıyla ilişkisi yukarıda bahsedildiği üzere devletin pozitif yükümlülüğü bağlamında öne çıkmaktadır. Buna göre, devletin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri kapsamında teorikte ve pratikte etkili bir başvuru mekanizması oluşturması gereklidir. Etkin bir başvuru mekanizmasında kişilerin kötü muamele iddialarını resmi makamlara taşıyabilmesi, bunun için kendilerine destek sağlayacak avukat, doktor ve aile fertleri gibi kişilere ve materyallere erişimlerinin sağlanması önem arz etmektedir (AYM, *Yusuf Ahmad Abdelazim Elsayad*, para. 66).

19. Somut olayda başvuran Açık Ceza İnfaz Kurumuna ayrılma talebiyle İnfaz Hâkimliğine dilekçe yazdığını, dilekçesine çıkış numarası verilmediğini, istekte bulunmasına rağmen talebine ilişkin Kurum İdaresi tarafından kendisine belge verilmediğini iddia etmektedir.

20. Başvuru kapsamında 6701 sayılı Kanun uyarınca muhatap Kütahya T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüş ve ekindeki belgelerin incelenmesinden; başvuranın 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un Geçici 10/6 maddesi gereğince Açık Ceza İnfaz Kurumuna ayrılma talebini içeren 2/10/2024 tarihli dilekçesinin, Kurum Müdürlüğü'nün 2/10/2024 tarihli ve ... sayılı yazısı ile Kütahya İnfaz Hakimliğine gönderildiği, İnfaz Hakimliğinin 3/10/2024 tarihli ve ... Muh. sayılı kararıyla "Başvuranın talebi hakkında öncelikle infaz kurumu tarafından olumlu/olumsuz bir karar verilmesi gerektiği, bu karara itiraz olması halinde infaz hakimliğinin şikayet hakkında bir karar verebileceği" gerekçesiyle, hükümlünün talebi hakkında değerlendirme yapılmak ve karar verilmek üzere

gereğinin takdir ve ifası için dilekçesinin Ceza İnfaz Kurumuna gönderildiği, bunun üzerine Kurumca yapılan değerlendirmede "Başvuranın 31/7/2023 tarihinden sonra gelen kesinleşmiş cezası olması nedeniyle açığa ayrılma şartlarını taşımadığı ve +3 hakkının olmadığı" gerekçesiyle Açık Ceza İnfaz Kurumuna ayrılma talebinin reddedildiği ve bu kararın başvurana 9/10/2024 tarihinde tebliğ edildiği anlaşılmış olup; başvuranın dilekçesinin Kurumca aynı günlü yazıyla Kütahya İnfaz Hakimliğine gönderilmiş ve İnfaz Hakimliğinin kararı uyarınca başvuranın durumunun değerlendirilerek kendisine bilgilendirme yapılarak bir haftalık süre zarfında başvurusunun sonuçlandırılmış olması nedeniyle, başvuranın Açık Ceza İnfaz Kurumuna ayrılma talebine ilişkin başvurularının işleme konulmadığı yolundaki iddialarının yerinde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

21. Sonuç olarak başvuranın iddiaları, muhatap Kurumca gönderilen belgeler ve ilgili mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/2/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye